“Політек”. На рис. 1 наведено структуру розробленої інформаційно-аналітичної підсистеми.

Література

1. 2020 Gartner Magic Quadrant for Content Services Platforms. URL: https://info.laserfiche.com/gartner-magic-quadrantcontent-services

References

1. 2020 Gartner Magic Quadrant for Content Services Platforms. URL: https://info.laserfiche.com/gartner-magic-quadrantcontent-services

JEL: H 73

ОГОРОДНИК Віра
Доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри регіоналістики і туризму,
КНЕУ імені Вадима Гетьмана, Україна
ORCID 0000-0003-2031-1896
МАРКІНА Марія
аспірантка, старша викладачка кафедри регіоналістики і туризму, КНЕУ імені Вадима Гетьмана, Україна
ORCID 0000-0003-3350-0039

e-mail: vera.ogorodnyk@gmail.com
markina.maria@kneu.edu.ua
Vera OHORODNYK
Professor, Sc.D. in Economics
KNEU named after Vadym Hetman
Department of Regional Studies and Tourism, Ukraine
Mariia MARKINA
PhD candidate, Senior lecturer
KNEU named after Vadym Hetman
Department of Regional Studies and Tourism, Ukraine

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ У ЇХНЬОМУ ВЗАЄМОЗВ’ЯЗКУ ІЗ ПРОСТОРОВИМ ПЛАНУВАННЯМ ГРОМАД І ТЕРИТОРІЙ

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF THE DEVELOPMENT OF RELIGIOUS TOURISM IN RELATION TO SPATIAL PLANNING OF COMMUNITIES AND TERRITORIES

Анотація: Аргументовано важливість розвитку релігійного туризму у зв’язку із можливостями та викликами сьогодення. Розкрито концептуальні засади розвитку релігійного туризму у їхньому взаємозв’язку із просторовим плануванням громад і територій.
Ключові слова: релігійний туризм, паломництво, просторове планування, планування громад і територій, територіальна громада.

Abstract: The article demonstrates the significance of the development of religious tourism in light of present-day opportunities and challenges. It also examines the conceptual principles of the development of religious tourism in relation to spatial planning of communities and territories.
Keywords: religious tourism, pilgrimage, spatial planning, planning of communities and territories, territorial community.

Незважаючи на значну кількість окремих досліджень розвитку релігійного туризму, наразі бракує системного та цілісного підходу щодо розвитку релігійного туризму у взаємозв’язку із просторовим плануванням громад і територій. На сьогодні, у всьому світі та, зокрема, в Україні, релігійний туризм

набуває значного поширення. Так, за даними Державної прикордонної служби України, лише кількість паломників-хасидів, що відвідують щорічно Умань на святкування Рош Га-Шана складає десятки тисяч осіб [1].

Дослідженням туристичної сфери та релігійного туризму займалося чимало вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема, Р. Якубович, В. Патійчук, Л. Сирота, Ж. Богданова та інші. Водночас, серед проаналізованих наукових праць не знайшли відображення питання концептуальних засад розвитку релігійного туризму у їхньому взаємозв'язку із просторовим плануванням громад і територій. На нашу думку, саме питання взаємопов'язаності розвитку туристичної сфери, зокрема, релігійного туризму, та просторового планування громад і територій потребує подальшого детального вивчення. Перш за все зауважимо, що існує чимало підходів до трактування змісту «релігійного туризму» як напрямку туризму. Так, погоджуємося із дослідниками Ю. Прасул та В. Клименко із трактуванням туризму, як одного із видів туризму та туристичної діяльності, що характеризується відвідуванням святих місць, святинь, езотеричних місцевостей, що знаходяться поза місцем постійного проживання, з метою пізнання і самопізнання, прочанства, духовно-філософського пошуку терміном від 24 годин до 1 року [2]. Різновидом же релігійного туризму є паломництво (часто зустрічається аналог – «проща»), що в релігійній площині часто трактується як відвідування вірянами відомих релігійних об'єктів (монастирів, церков, мощей святих, цілющих джерел тощо), які перебувають за місцями їх постійного проживання, з метою задоволення саме духовних потреб [3].

Тож, паломництво є різновидом релігійного туризму, що дозволяє задовільнити духовно-суспільні потреби людини та є ефективним соціально-економічним засобом наповнення місцевих бюджетів місць, куди здійснюється паломництво. Також варто акцентувати увагу на нетотожності поняття «релігійний туризм» та «паломництво». Зауважимо, що науковці Якубович та Патійчук у своєму дослідженні виділяють синонімічність понять «релігійний туризм» та «паломництво», при тому відмінності між ними на теоретичному рівні відслідковується не лише у функціональній спрямованості, але й практичному плані та засобах проведення, а основне – у меті, яку вони переслідують [4]. При цьому, паломництво є поняттям вужчим та входить в загальний напрямок релігійного туризму.

Місця паломництва та самі процеси паломництва відіграють вагому роль у просвітницькій роботі із громадськістю, служать одночасно місцями відпочинку, набуття історичного та духовного збагачення, нагадують про життєві пріоритети та цінності. Паломництво, як різновид релігійного туризму є також і фактором впливу на економічне зростання місцевих бюджетів. Для можливості ефективно організовувати паломництво, варто визначити основні засоби та принципи формування паломницьких маршрутів, як елементів просторового планування громад і територій.

Вважаємо, що подальшого розвитку релігійного туризму у нашій країні, як важливої складової туристичної індустрії, зокрема, у взаємозв'язку із

просторовим плануванням громад і територій, можна досягти через формування ряду концептуальних засад. На нашу думку, до таких засад можемо віднести:

- стимулювання підприємницької активності у галузі;
- забезпечення належного рівня просторово-планувального розвитку соціальної та інженерної інфраструктури паломницьких місць;
- підготовка кваліфікованих кадрів;
- екологічна безпека визначеного регіону;
- створення належних умов для паломників шляхом ефективного та сталого просторового планування у громадах та територіях;
- забезпечення належного рівня комфорту для проживання постійних мешканців регіону здійснення паломництва.

У свою чергу, розвиток релігійного туризму сприяє підвищенню рівня зайнятості населення на рівні територіальних громад, кращій реалізації соціальних потреб населення на оздоровлення і відпочинок, а також підвищує економічні вигоди на рівні місцевих бюджетів. Щодо території України, можна вважати, що і паломництво, і релігійний туризм розвинуті недостатньо. Існуючі місця здійснення паломництва потребують відповідного та належного інфраструктурного облаштування, що можуть бути забезпечені інструментарієм просторового планування на рівні громад і територій.

На сьогодні впроваджені нові підзаконні акти, а також державні будівельні норми, з метою регулювання містобудівної діяльності та землекористування, зокрема, на місцевому рівні в Україні. Так, затвердженими є «Порядок розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації» (Постанова КМУ № 926 від 1 вересня 2021 р.) [5], Наказ Міністерства розвитку громад та територій України № 56 від 22.02.2022р. «Про затвердження структури Бази геоданих містобудівної документації на місцевому рівні» [6], ДБН Б.1.1-14:2021 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні» [7] та інші. Можемо вважати, що при здійсненні просторового планування громад і територій слід приділяти достатню увагу перспективному розвитку та інфраструктурному облаштуванню паломницьких місць.

Підсумовуючи, зазначимо, що зважаючи на можливості та виклики сьогодення, розвиток релігійного туризму є актуальним (особливо у повоєнний період). При цьому, якісне надання послуг у сфері релігійного туризму та паломництва є неможливим без врахування усіх особливостей туристичних місць при просторовому плануванні громад і територій. Засобами просторового планування громад і територій задля розвитку релігійного туризму, можна вважати містобудівну документацію, що розробляється на місцевому рівні, є стратегічними документами, регламентується законодавчими та нормативно-правовими актами і являє собою, зокрема, комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, план зонування території, а також детальні плани території.

Таким чином, дослідження концептуальних засад розвитку релігійного туризму у їхньому взаємозв’язку із просторовим плануванням громад і територій є вкрай важливим та актуальним на сьогодні і потребують подальшого

глибинного аналізу, що й обумовлює перспективні напрями дослідження авторів.

Література

1Державна прикордонна служба України. URL: https://dpsu.gov.ua/ (дата звернення 28.09.2022р.)
2.Прасул, Ю. І.; Клименко, В. Г. Узагальнення підходів до поняття «релігійний туризм». Сучасний рух науки: тези доп. III міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 1-2 жовтня 2018 р.–Дніпро, 2018.–748 с., 504.
3.Патійчук В. О. Функціональні особливості організації релігійно-паломницьких турів / В. О. Патійчук // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк : Вежа–Друк, – 2015. – № 15 (316). – С. 24–31.
4.Якубович Р. П., Патійчук В. О. Нетотожність понять «паломництво» і «релігійний туризм». Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів (14−15 травня 2019 року). - Луцьк: Вежа-Друк, 2019. - 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). - С. 830-833.
5.Порядок розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації: Постанова КМУ № 926 від 1 вересня 2021 р., документ 926-2021-п: офіційний текст. Київ, Міністерство розвитку громад та територій України, Редакція від 01.09.2021 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926-2021-%D0%BF#Text
6.Про затвердження структури Бази геоданих містобудівної документації на місцевому рівні: Наказ Міністерства розвитку громад та територій України № 56 від 22.02.2022р., документ z0432-22: офіційний текст. Київ, Міністерство розвитку громад та територій України, Редакція від 22.02.2022 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0432-22#Text
7.Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні: Державні будівельні норми: видання офіційне. Київ, Міністерство

References

1.Derzhavna prykordonna sluzhba Ukrainy. URL: https://dpsu.gov.ua/
2.Prasul, Yu. I.; Klymenko, V. H. Uzahalnennia pidkhodiv do poniattia «relihiinyi turyzm» [Generalization of approaches to the concept of «religious tourism»]. Suchasnyi rukh nauky: tezy dop. III mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii, 1-2 zhovtnia 2018 r.–Dnipro, 2018.–748 s., 504.
3.Patiichuk V. O. Funktsionalni osoblyvosti orhanizatsii relihiino-palomnytskykh turiv [Functional features of the organization of religious pilgrimage tours] / V. O. Patiichuk // Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. – Lutsk : Vezha–Druk, – 2015. – № 15 (316). – S. 24–31.
4.Iakubovych R. P., Patiichuk V. O. Netotozhnist poniat «palomnytstvo» i «relihiinyi turyzm». Moloda nauka Volyni: priorytety ta perspektyvy doslidzhen: materialy KhIII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii aspirantiv i studentiv (14−15 travnia 2019 roku). - Lutsk: Vezha-Druk, 2019. - 1 elektron. opt. dysk (CD-ROM). - S. 830-833.
5.Poriadok rozroblennia, onovlennia, vnesennia zmin ta zatverdzhennia mistobudivnoi dokumentatsii [The procedure for developing, updating, amending and approving urban planning documentation]: Postanova KMU № 926 vid 1 veresnia 2021 r., dokument 926-2021-p: ofitsiinyi tekst. Kyiv, Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy, Redaktsiia vid 01.09.2021 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926-2021-%D0%BF#Text
6.Pro zatverdzhennia struktury Bazy heodanykh mistobudivnoi dokumentatsii na mistsevomu rivni [On approval of the structure of the Geodatabase of urban planning documentation at the local level]: Nakaz Ministerstva rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy № 56 vid 22.02.2022r., dokument z0432-22: ofitsiinyi tekst. Kyiv, Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy, Redaktsiia vid 22.02.2022 URL:

розвитку громад та територій України, 2022р.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0432-22#Text

7.Sklad ta zmist mistobudivnoi dokumentatsii na mistsevomu rivni [Composition and content of urban planning documentation at the local level]: Derzhavni budivelni normy: vydannia ofitsiine. Kyiv, Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy, 2022.

JEL G390

ПІНТІ Анастасія
аспірантка кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку, Одеський національний економічний університет, Україна

e-mail: pintianastasiia@gmail.com
Anastasiia PINTI
Postgraduate student of the Department of Financial Management and Stock Market, Odesa National Economic University, Ukraine

КОНЦЕПТУАЛЬНІ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація: Охарактеризовано традиційну (бюджетну) та аналітичну модель фінансового контролінгу, виявлено основні їх відмінності. Обґрунтовано переваги використання аналітичної моделі фінансового контролінгу.

Ключові слова: фінансовий контролінг, бюджетна та аналітична модель.

THE CONCEPTUAL MODELS OF THE ORGANIZATION OF FINANCIAL CONTROLING AT THE ENTERPRISE

Abstract: The traditional (budgetary) and analytical model of financial controlling are characterized, their main differences are revealed. The advantages of using the analytical model of financial controlling are substantiated.

Keywords: financial controlling, budget and analytical model.

Сучасні економічні умови в Україні обумовлюють важливість впровадження на підприємствах фінансового контролінгу, який становить контрольно-інформаційну систему забезпечення управління розвитком підприємства на основі вимірювання фінансових ресурсів, витрат та результатів внутрішньогосподарської діяльності підприємства. Актуальність фінансового контролінгу полягає у його орієнтації на координацію, стратегічну навігацію фінансової роботи і на оптимізацію інтересів зацікавлених суб'єктів.

У практиці фінансового контролінгу можна відзначити два основних концептуальних підходи. Перший підхід містить традиційне підґрунтя і має назву як бюджетна (традиційна) модель фінансового контролінгу. Другий ж підхід, аналітична модель фінансового контролінгу, відзначається інноваційністю і сучасністю (див. табл. 1).

Таблиця 1 - Порівняльна характеристика моделей фінансового контролінгу [1, с. 47]

Критерій	Бюджетна модель	Аналітична модель